

Obsah

62
duben • 2006

ČMS	■	2
Konference českých matematiků a Valné shromáždění ČMS	■	5
Sjezd JČMF	■	7
SVOČ 2006	■	7
JČMF	■	8
Sjezd JČMF	■	8
EMS	■	8
Z obsahů EMS Newsletter č. 57–59	■	8
Mezinárodní kongres matematiků	■	10
Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje (<i>Jiří Rákosník</i>)	■	11
Oznámení	■	16
Nové svazky edice Dějiny matematiky	■	16

Zápis ze 156. (10.) schůze výboru ČMS dne 2. listopadu 2005

Přítomni: *J. Bouchala, M. Čadek, J. Fiala, J. Franců, P. Gírg, D. Hlubinka, J. Kratochvíl, M. Krbec, B. Maslowski, L. Píck, J. Rákosník, S. Staněk*

Omluveni: *M. Kopáčková, M. Tvrдый*

Program:

1. Zpráva o hospodaření
2. Příprava Valného shromáždění ČMS a Konference českých matematiků
3. Národní komitét pro matematiku
4. Členská základna
5. Různé

1. J. Kratochvíl informoval, že financování závěrečné letošní SVOČ a Česko-katalánské konference bylo vyrovnané (náklady cca 143 tis. Kč, přímé dotace na obě akce cca 148 tis. Kč). Dle sdělení hospodáře L. Pícka disponuje společnost k 30. září aktivy ve výši 365 105 Kč.

Pro nejasnosti ohledně odvodů DPH pověřil výbor hospodáře, aby získal oficiální stanovisko Jednoty.

2., 3. Na návrh J. Kratochvíla výbor odsouhlasil termín pořádání Konference českých matematiků spojené s Valným shromážděním společnosti na 7.–9. června 2006 (středa–pátek). Nebylo rozhodnuto o místě pořádání konference, padlo několik návrhů. Před finálním rozhodnutím výbor nejprve ověří obsazenost a cenu v navržených lokalitách.

J. Kratochvíl navrhl, aby se podobně jako dříve náplň konference sestávala jak z odborných matematických přednášek, tak i z informativních příspěvků o službách a projektech týkajících se matematiky. Vhodnými tématy se výboru jeví digitalizace matematických textů, EMS, výzkum a vývoj v ČR apod.

Organizace soutěže o Cenu České matematické společnosti pro mladé matematiky se ujme B. Maslowski. Propozice budou vyhlášeny v průběhu listopadu. Termín uzávěrky soutěže byl stanoven na 28. února 2006.

K Valnému shromáždění končí funkční období výboru společnosti. Výbor pověřil organizátory konference, aby vyzvali členskou základnu České matematické společnosti k nominacím. Rovněž bude nutné navrhnout Národní komitét pro matematiku; výbor doporučil, aby spolu s novou nominací byla navržena i úprava statutu komitétu, která by více odpovídala jeho účelu a práci.

4. J. Fiala seznámil výbor s žadateli o členství ve společnosti:

- 7076 Mgr. Zdeňka Bednářová (Gymnázium Christiana Dopplera)
- 7077 Mgr. Martin Betinec (FF UK)
- 5774 Mgr. Libor Běhounek (ÚI AV ČR)
- 7046 Ing. Petr Cintula, PhD. (ÚI AV ČR)
- 7079 Petr Honzík (MFF UK)
- 7080 Ing. Rostislav Horčík, PhD. (ÚI AV ČR)
- 7081 Mgr. Jan Kališ (student MFF UK)
- 7082 Bc. Michaela Kalmusová (studentka PřF MU)
- 7083 Mgr. Eva Kaspříková (studentka MFF UK)
- 7084 Prof. Bernhard Keller (Université Paris 7)
- 7085 Mgr. David Kruml, PhD. (PřF MU)
- 7087 Mgr. Eva Maňásková (Gymnázium Holešov)
- 7078 RNDr. Zbyněk Pawlas, PhD. (MFF UK)
- 7071 RNDr. Pavel Pudlák, DrSc. (MÚ AV ČR)
- 7088 Mgr. Antonín Procházka (student MFF UK)
- 7089 Mgr. Pavel Schlesinger (MFF UK)
- 7090 Jaroslav Štěrba (MFF UK)
- 7091 Mgr. Jan Štvoříček (student MFF UK)
- 7092 Doc. RNDr. Pavel Valtr, Dr. (MFF UK)
- 7067 Ing. Aleš Zadrazil
RNDr. Zdeněk Hlávka, PhD. (MFF UK, formálně od přijetí Jednotou)

Ukončení členství:

- 3758 RNDr. Jitka Kojecká, CSc. – na vlastní žádost
- 5405 RNDr. Antonín Novotný, CSc. – na vlastní žádost
- 2997 RNDr. Jan Pelant, CSc. – úmrtí
- 1030 RNDr. František Štěpánek, CSc. – úmrtí
- 1008 Prof. RNDr. Milan Šulista – pro neplacení členských příspěvků
Společnost má nyní 391 členů.

5. Různé

- J. Kratochvíl informoval o chystaných akcích v roce 2006 spolupořádaných společností:
 - Závěrečná konference SVOČ proběhne 23.–25. května 2006 v Častej–Papierničke (<http://www.fmph.uniba.sk/mffuk/studium/svoc/>).
 - Katalánsko-česká matematická konference proběhne 22.–23. září 2006 v Barceloně. Výbor navrhne organizátorům SVOČ, že součástí cen pro 1. místa bude poukaz na účast na této konferenci s možností předvedení vítězných prací ze SVOČ. Zařazení zvláštní sekce věnované vítězným studentským pracím do programu barcelonské konference již bylo předběžně projednáno.
 - Sjezd Jednoty proběhne v Ústí nad Labem 25.–27. června 2006. Za sekci byli jmenováni J. Kratochvíl do komise pro vyznamenání, J. Rákosník do komise kandidátní a B. Maslowski do komise programové.
 - J. Franců oznámil, že 13. ledna 2006 bude v Centru VUT v Brně uspořádán seminář „Metoda konečných prvků včera a dnes“ k 70. výročí narození prof. A. Ženíška.

- Výbor souhlasí s tím, že pod hlavičkou společnosti proběhne pořádání 34. zimní školy abstraktní analýzy (s odvodem 2% z obrátu ve prospěch ČMS).
 - Doplnění edice portrétů českých matematiků navržené na poslední schůzi L. Pickem zůstává v jednání.
 - J. Rákosník informoval o průběhu projektu digitalizace matematických textů. V případě příznivého průběhu tohoto projektu lze uvažovat také o digitalizaci časopisů vydávaných na Slovensku. Více informací na stránkách projektu <http://dml.muni.cz>.
- Centrum digitalizace v Göttingen spolu s EMS připravuje nový projekt evropské matematické digitální knihovny (předchozí návrh nebyl Evropskou komisí přijat). P. Exner sleduje přípravu projektu jako předseda komise EMS pro elektronické publikování.
- J. Rákosník informoval o vývoji metodiky hodnocení výsledků VaV. Aktualizovanou metodiku stále ještě nepovažuje za vyhovující. V příštím období bude třeba sledovat její dopady, na konkrétních příkladech výstupů dat za rok 2005 demonstrovat nedostatky a hledat zlepšení.

Zapsal: *J. Fiala*

Zápis ze 157. (11.) schůze výboru ČMS dne 1. března 2006

Přítomni: *J. Bečvář, J. Fiala, J. Franců, P. Girg, J. Kratochvíl, M. Krbec, B. Maslowski, L. Pick, J. Rákosník*

Omluveni: *J. Bouchala, M. Čadek, D. Hlubinka, M. Kopáčková, S. Staněk, M. Tordý*

Program:

1. Příprava valného shromáždění ČMS a Konference českých matematiků
2. Národní komitét pro matematiku
3. Členská základna
4. Různé

1. Výbor rozhodl, že Konference českých matematiků se bude konat na Gymnáziu v Jevíčku.

Jednu z odborných přednášek slíbil přednést prof. David Preiss (University College London) z oboru matematická analýza. V doprovodných přednáškách J. Rákosník promluví o projektu digitalizace a J. Bečvář přednese vzpomínkovou přednášku k 25. výročí úmrtí prof. Vladimíra Kořínka. Další odborné i doprovodné přednášky jsou v jednání.

B. Maslowski referoval o průběhu soutěže o Cenu ČMS. Bylo přihlášeno celkem devět prací deseti autorů. Čtyři práce jsou z oboru matematické analýzy, dvě z algebry a po jedné práci z teorie grafů, numerické matematiky a informatiky. Výbor navrhl porotu soutěže ve složení J. Kurzweil, J. Malý a A. Pultr.

2. Výbor pověřil J. Kratochvíla, B. Maslowského a J. Nešetřila, aby navrhli kandidáty Národního komitétu pro matematiku. Ke stanovám výbor doporučil ustanovení o členství v komitétu ve znění: „Příslušný vědec je členem komitétu *zpravidla* dvě po sobě následující funkční období.“

3. J. Fiala seznámil výbor s žadateli o členství ve společnosti:

- 7073 RNDr. Lubomír Blažek (důchodce)
- 7095 Mgr. Jan Hannig, PhD. (University of Colorado)
- 7101 Ing. Milan Hokr, PhD. (TU Liberec)
- 6970 David Chval (student)
- 7094 RNDr. Martin Kovář, PhD. (FEKT VÚT Brno)
- 7111 doc. Ing. Edita Pelantová (FJFI ČVUT Praha)
- 7113 Ing. Jan Pospíšil (ZČU Plzeň)
- 4477 prof. RNDr. Olga Krupková, DrSc. (PřF UP Olomouc)

Ukončení členství:

- 6670 Mgr. Jana Hoderová – na vlastní žádost
 - 7011 prof. RNDr. Adolf Karger, DrSc. – na vlastní žádost
 - 1043 RNDr. Ladislav Špaček – na vlastní žádost
 - 4720 RNDr. Jana Talašová, CSc. – pro neplacení příspěvků
 - 6716 doc. RNDr. Josef Zedník, CSc. – pro neplacení příspěvků
- Společnost má nyní 394 členů.

4. Různé

- Katalánská strana potvrdila termín Katalánsko-české matematické konference na 21.–23. září. Dále navrhuje, aby českým vítězům soutěže SVOČ a katalánským autorům nejlepších diplomových prací byla vyhrazena jedna plenární sekce dne 21. 9., kde by mohli přednést své práce. K sekcím z loňského roku přibude sekce matematické fyziky (za českou stranu zorganizuje O. Krupková).
- J. Antoch podal návrh na pořádání konference ROBUST 2006. Oproti minulým letům nebude financování probíhat v rámci účetnictví společnosti.
- B. Maslowski informoval o nabídce IMU podpořit mladé české matematiky, kteří by se chtěli zúčastnit Světového matematického kongresu v Madridu v srpnu 2006. ČMS vyzve k podávání žádostí a do poloviny dubna navrhne sekretariátu IMU poradník.
- L. Pick sdělil, že Jednota ani ČMS nejsou plátcí DPH. Tento výklad byl od-souhlasen účtárnou a sekretariátem Jednoty.
- Výbor jednomyslně souhlasil s udělením pamětní stříbrné medaile ČMS prof. M. Fiedlerovi u příležitosti jeho osmdesátin.

Zapsal: *J. Fiala*

Konference českých matematiků a Valné shromáždění ČMS

Tradiční konference spojená se zasedáním Valného shromáždění ČMS se bude konat

7.–9. června 2006 na Gymnáziu v Jevíčku.

Konference bude zahájena ve středu 7. června odpoledne. Večer se uskuteční Valné shromáždění ČMS JČMF spojené s projednáním zprávy o čin-

nosti a hospodaření ČMS v období 2002–2006, s volbou nového výboru a s jednáním o činnosti v dalším období.

Seznam přednášek

Jindřich Bečvář (Katedra didaktiky matematiky MFF UK): *Vzpomínka na Vladimíra Kořínka (1899–1981)*

Miloslav Druckmüller (Ústav matematiky FSI VUT): *Matematika, která je vidět, aneb matematické metody vizualizace sluneční korony*

Pavel Exner (Ústav jaderné fyziky AV ČR): *Co je EMS a co má být ERC?*

Martin Klazar (Katedra aplikované matematiky MFF UK): *Umění počítat a mocinné řady*

Martin Markl (Matematický ústav AV ČR): *Název bude oznámen později*

Roman Nedela (Matematický ústav SAV): *Regulárne mapy – matematické objekty integrujúce rôzne oblasti matematiky*

David Preiss (University College London): *Singularity v klasickém variačním počtu*

Jiří Rákosník (Matematický ústav AV ČR): *DML-CZ a další projekty digitalizace matematických textů*

V průběhu konference budou vyhlášeni vítězové soutěže o Cenu České matematické společnosti pro mladé matematiky a bude jim poskytnut prostor pro prezentaci svých výsledků.

Konferenční poplatek je 300 Kč. Lze jej uhradit v hotovosti při příjezdu na konferenci nebo bankovním převodem ve prospěch účtu ČMS JČMF č. 200030319/0800 vedený u České spořitelny, a.s. Pro specifikaci platby použijte konstantní symbol 0308 a číslo své legitimace jako variabilní symbol. Konferenční poplatek zahrnuje pouze organizační náklady konference, nezahrnuje náklady na ubytování ani na stravování.

Členům ČMS a studentům nabízíme zvýhodněný konferenční poplatek za včasnou platbu do 15. května 2006 ve výši 150 Kč.

Více podrobností o programu konference a valného shromáždění, registraci, ubytování a platbách naleznete na webové stránce

<http://cms.jcmf.cz/jevicko/>

Za organizátory:

J. Fiala, J. Kratochvíl,

L. Pick, J. Rákosník

Volba výboru ČMS

Na Valném shromáždění České matematické společnosti, které se uskuteční v rámci Konference českých matematiků ve středu 7. června 2006 v Jevíčku, bude zvolen výbor ČMS pro funkční období 2006–2010. Vyzýváme všechny členy ČMS, aby své návrhy na kandidáty do výboru zaslali písemně nebo e-mailem nejpozději do 30. dubna na adresu tajemníka ČMS

RNDr. Jiří Fiala, PhD.
KAM MFF UK
Malostranské nám. 25
118 00 Praha 1
tel.: +420 221 914 234
fax: +420 257 531 014
e-mail: cms@kam.mff.cuni.cz

Samozřejmým předpokladem návrhu je, že s ním kandidát souhlasí.

Pozvánky na valné shromáždění s volebními lístky budou rozeslány všem členům ČMS poštou do poloviny května.

SVOČ 2006

Letos se již posedmé bude konat obnovená Soutěž vysokoškoláků v odborné a vědecké činnosti v matematice. Popáté se závěrečná studentská konference uskuteční jako společná česko-slovenská akce ve spolupráci Slovenské matematické společnosti Jednoty slovenských matematiků a fyziků a České matematické společnosti Jednoty českých matematiků a fyziků.

Hostiteli letošního vyvrcholení soutěže ve dnech 23.–25. května 2006 budou slovenští kolegové. Účastníci budou ubytováni v zařízení Úřadu Slovenské národní rady Častej-Papierničke nedaleko hradu Červený Kameň, tam také budou slavnostně vyhlášeny výsledky soutěže. Vlastní konference uskuteční v prostorech Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave.

Další informace sledujte na stránkách soutěže

<http://www.fmph.uniba.sk/mffuk/studium/svoc/index.html>.

JČMF

Sjezd JČMF

Ve dnech 25.–27. června 2006 se bude konat Sjezd Jednoty českých matematiků a fyziků. Jeho hostitelem bude pobočka JČMF v Ústí nad Labem spolu s katedrou matematiky Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Hlavním úkolem sjezdu bude projednat a schválit zprávy o činnosti a hospodaření v uplynulém období, zvolit předsedu, výbor a kontrolní komisi Jednoty a formulovat program činnosti pro příští období. Jednání doplní dvě odborné přednášky z matematiky a z fyziky. Matematickou přednese P. Vopěnka. Podrobný program jednání sjezdu ještě nebyl stanoven. Sledujte webovou stránku JČMF <http://www.jcmf.cz>.

European Mathematical Society

Z obsahu EMS Newsletter č. 57, September 2005

EMS Calendar

Editorial – The National Mathematical Societies and their partnership with the EMS (*Carlo Sbordone*)

Introducing the editorial team, part III

Executive Committee Meeting in Capri, 16th April 2005 (*David Salinger*)

The First Congress of Young Polish Mathematicians (*Stanislaw Janeczko*)

First Czech-Catalan Conference in Mathematics (*Jan Kratochvíl*)

Feran Sunyer i Balaguer Prize awarded
Paranoia or transcendental topology? Salvador Dalí, 100 years (*Rafael Pérez Gómez*)
Armand Borel (1923–2003) (*André Haefliger*)
A solution of Ten Martini Problem (*Joaquim Puig i Sadurní*)
The 2005 Abel Prize (*Nils Voje Johansen, Yngvar Reichelt*)
Interview with Peter D. Lax (*Martin Raussen, Christian Skau*)
Breakfast with John Horton Conway (*Jorge Nuno Silva*)
The Laboratory of Mathematical Machines of Modena (*M. Maschietto*)
The Polish Mathematical Society (*Janusz Kowalski*)
ERCOM: Isaac Newton Institute, Cambridge
Personal column
Forthcoming conferences
Recent books

Z obsahu EMS Newsletter č. 58, December 2005

EMS Calendar
Editorial (*David Salinger*)
Introducing the editorial team, IV
Executive Committee Meeting in Barcelona, 18th and 19th September
(*David Salinger*)
Meeting of the EMS Council, Torino July 1 and 2, 2006
EMS Summer Schools and Conferences in pure and applied mathematics –
Second series (*Luc Lemaire*)
The Erasmus Mundus Master ALGANT (*Boas Erez*)
International Congress of Mathematicians, Madrid, Spain, August 22–30,
2006
The Invariant Subspace Problem (*B. S. Yadav*)
Ljudmila Vsevolodovna Keldysh (To her centenary, Part I) (*Alexey Victorovich Chernavsky*)
Interview with Friedrich Hirzebruch (Bonn) (*Wolfgang Lück, Vasco Alexander Schmidt*)
ERCOM: Stefan Banach International Mathematical Center
Personal column
Solved and unsolved problems (*Themistocles M. Rassias*)
Forthcoming conferences
Recent books

Mezinárodní kongres matematiků

Vrcholná vědecká akce v oblasti matematiky – Světový kongres matematiků – se uskuteční 22.–30. srpna 2006 v Madridu. Podrobné informace lze nalézt na webové stránce <http://www.icm2006.org/>. Kongres bude jako obvykle doprovázet velké množství satelitních konferencí, jejichž seznam je uveden na adrese

<http://www.icm2006.org/satelliteactivities/listofsatellites/>.

Tradiční součástí kongresu bude předání významných matematických ocenění: *Fieldsovy medaile* jsou udělovány čtyřem matematikům do čtyřiceti let, jedna *Cena Rolfa Nevanlinny* je udělována v oblasti matematických aspektů informatiky. Na letošním kongresu v Madridu bude poprvé předána *Cena Carla Friedricha Gausse*, kterou spolu s Mezinárodní matematickou unií uděluje Německá matematická jednota (DMV). Podrobnosti o podstatě a historii těchto cen včetně seznamů dosavadních laureátů lze nalézt na stránce <http://www.mathunion.org/General/Awards.html>.

Plenární přednášky

Percy Deift (Courant Institute of Mathematical Sciences, New York University, New York, USA): *Universality for mathematical and physical systems*

Jean-Pierre Demailly (Université Joseph Fourier, Grenoble, France): *Compact Kähler manifolds and transcendental techniques in algebraic geometry*

Ronald DeVore (University of South Carolina, Columbia, USA): *Optimal computation*

Yakov Eliashberg (Stanford University, Stanford, USA): *Symplectic field theory and its applications*

Étienne Ghys (École Normale Supérieure de Lyon, Lyon, France): *Knots and dynamics*

Richard Hamilton (Columbia University, New York, USA): *The Poincaré conjecture*

Henryk Iwaniec (Rutgers University, Piscataway, USA): *Prime numbers and L-functions*

Iain Johnstone (Stanford University, Stanford, USA): *High dimensional statistical inference and random matrices*

Kazuya Kato (Kyoto University, Kyoto, Japan): *Iwasawa theory and generalizations*

Robert V. Kohn (Courant Institute of Mathematical Sciences, New York University, New York, USA): *Energy-driven pattern formation*

Ib Madsen (Aarhus University, Aarhus, Denmark): *Moduli spaces from a topological viewpoint*

Arkadi Nemirovski (Technion – Israel Institute of Technology, Haifa, Israel): *Advances in convex optimization: conic programming*

Sorin Popa (University of California, Los Angeles, USA): *Deformation and rigidity for group actions and von Neumann algebras*

Alfio Quarteroni (École Polytechnique Fédérale de Lausanne, Lausanne, Switzerland, MOX – Politecnico di Milano, Milano, Italy): *Cardiovascular mathematics*

Oded Schramm (Microsoft Corporation, Redmond, USA): *Random, conformally invariant scaling limits in 2 dimensions*

Richard P. Stanley (Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA): *Increasing and decreasing subsequences*

Terence Tao (University of California, Los Angeles, USA): *Long arithmetic progressions in the primes*

Juan Luis Vázquez (Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, Spain): *Nonlinear diffusion, from analysis to physics and geometry*

Michele Vergne (École Polytechnique, Palaiseau, France, Institut de Mathématiques de Jussieu, Paris, France): *Applications of equivariant cohomology*

Avi Wigderson (Institute for Advanced Study, Princeton, USA): *P, NP and mathematics: a computational complexity perspective*

Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje

Jiří Rákosník

Stává se již pomalu tradicí, že se na začátku roku ožívuje diskuse o hodnocení kvality výzkumu a výkonnosti výzkumných institucí, do jaké míry se má podporovat základní výzkum, který nepřináší okamžité ekonomické efekty, a jakými nástroji dosáhnout lepšího přenosu výsledků

výzkumu do (výrobní) praxe. Vláda dne 23. června 2004 přijala usnesení č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků a Rada pro výzkum a vývoj k jeho realizaci spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vypracovala proslulou metodiku, která vyvolala vášnivě diskuse ve vědecké obci. Metodika se postupně vyvíjí, chtělo by se říci k lepšímu, těžko se však spravuje něco, co je postaveno na špatných předpokladech a principech (usnesení vlády, jeho přílohu, původní metodiku z r. 2004 i její upravenou verzi z r. 2005 lze najít na stránkách RVV <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=9757>). K jak nesmyslným závěrům lze takovým způsobem dojít, ukazuje *Zpráva o výsledcích hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků v roce 2005* (<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=15930>) – doporučujeme ji dočíst až do konce. Zvláště pozoruhodný je „žebříček“ institucí výzkumu a vývoje sestavený podle výkonnosti měřené průměrnou cenou získaného výsledku v tabulce č. 3.

Po důkladnějším prostudování postupů a výsledků najdeme celou řadu nedostatků. Jmenujme alespoň některé z nich:

- Kvalita výsledků v rámci některých kategorií je nesouměřitelná, kategorie nejsou přesně vymezeny (zejména B – knihy a C – kapitoly v knihách).
- Není zaručeno, že poskytovatel vždy správně předal údaje do RIV ani že byl vždy výsledek připsán všem spolupříjemcům podílejícím se na získání výsledku; jedinou zpětnou vazbou je kontrola samotných řešitelů, kteří však teprve nyní zjišťují, jak důležitá taková kontrola může být.
- Nejde-li o konsorciální spojení příjemců (což je v hodnoceném období nejčastější případ), jsou výsledky i celá dotace na příslušný projekt připsovány jen příjemci. Tak dochází k hrubému zkreslení, protože spolupříjemci jsou vyloučeni z prospěchu na úspěšném projektu nebo ze zodpovědnosti na neúspěšném projektu. Instituce, které byly jen spolupříjemci v nekonsorciálních projektech, se v hodnocení neobjeví vůbec, ačkoli by jinak mohly spadnout jak do zelené zóny („nejvýkonnější“ instituce) tak do červené („nejméně výkonné“ instituce).
- Finanční zdroje započítané na vytvoření výsledků jsou v jednotlivých skupinách příjemců zcela nesouměřitelné. Institucionální prostředky na výzkumné záměry v AV ČR pokrývají veškerý provoz včetně platů a údržby budov a zařízení. To neplatí u výzkumných záměrů vysokých škol a resortních výzkumných ústavů, kde jsou tyto provozní výdaje zajištěny převážně z jiných zdrojů než z prostředků na výzkum a vývoj. U vysokých škol dále nejsou započítány výdaje na specifický výzkum, které v posledních letech odpovídají zhruba třetině objemu prostředků na výzkumné záměry.
- Systém nijak nerozlišuje nákladnost jednotlivých oborů výzkumu.

- Instituce, které bez výsledku řešily jediný projekt s nepatrnou dotací, jsou „hozeny do jednoho pytle“ s těmi, které neuspěly ani v jednom z několika finančně náročných projektů. Podobná situace je v každém z barevných pásem tabulky. Dvě fakulty Univerzity J. E. Purkyně „zvítězily“ díky velkému množství článků v neimpaktovaných časopisech a ve sbornících.
- V období, které je posuzováno v tabulce, byly podmínky financování výzkumu a vývoje zcela odlišné od současného stavu, který tím však má být korigován. Od té doby došlo k velkému posunu ve financování i výkonnosti institucí.
- Výsledky hodnocení mají velkou setrvačnost, protože v nich hrají velkou kvantitativní roli výzkumné záměry ukončené v roce 2004. Tyto údaje při použité metodice budou stejným způsobem ovlivňovat výsledky hodnocení ještě po řadu let, než vypadnou z pětiletého cyklu, aby pak byly opět na dlouho nahrazeny údaji z výzkumných záměrů zahájených v roce 2004 resp. 2005.
- Velkou fluktuaci vykazují zejména příjemci malých dotací. Čtvrtou „nejvýkonnější institucí“ je Okresní muzeum ve Vysokém Mýtě s dotací 44 tis. Kč na dva projekty z roku 2001, na které vykazalo čtyři výsledky (tři články v neimpaktovaných časopisech a jednu knihu). Na nesmyslnost lineárního uspořádání podle jednoho parametru ukazuje skutečnost, že rozpětí dotací v tabulce činí od 1 tis. Kč do 2 mld. Kč!

Alarmující je, že výsledky takto pojatého hodnocení mají být využívány ke korigování podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. V některých veřejných soutěžích již dokonce byly zneužity k hrubému zkreslení závěrů oponentů a hodnotících komisí při výběru projektů.

Nechceme zde provádět podrobný kritický rozbor výsledků takto pojatého hodnocení – ten si každý snadno udělá sám. Domníváme se, že sílu administrativních metod hodnocení výzkumu mnohem lépe dokládá dokument, který přetiskujeme z bulletinu Euroscience.

The British Research Council

Turtle House
Micawber Lane
Wormwood, Beastleigh

V Beastleigh dne 1. ledna 2005

Vážený pan Albert Einstein
Patentový úřad
Bern
Švýcarsko

Vážený pane Einsteine,

s politováním Vám sděluji, že návrh projektu „Teoretická fyzika“, reg. č. GR/29997/AE, který jste předložil v rámci dvojstranné dohody o spolupráci mezi Spojeným královstvím a Švýcarskem, nebyl po důkladném posouzení v příslušné oborové radě doporučen k podpoře. Oponenti ukázali celou řadu slabých míst po formální i obsahové stránce a nepovažují za vhodné se návrhem dále zabývat. Byl jsem pověřen, abych Vám předložil stručný souhrn diskuse, která proběhla na posledním zasedání Komise pro výběr projektů (dále „Komise“).

1. Navrhujete výzkum v oblasti teoretické fyziky se zvláštním zaměřením na vztah mezi hmotou a energií. Je nejasné, zda takový vztah může existovat, a pokud by existoval, zda vůbec může mít nějaké praktické důsledky. Jeví se proto velmi nevhodné věnovat veřejné prostředky na takový druh spekulativního výzkumu. Připomínáme, že ve formuláři AF29A je oddíl „Význam výzkumu pro příjemce a/nebo jeho ekonomický přínos“ (který jste nechal nevyplněný bez ohledu na upozornění v zadávací dokumentaci, že vyplnění této kolonky je povinné). Komise se v diskusi shodla na tom, že by Vám mělo být doporučeno, abyste si zvolil vhodnější téma výzkumu.

2. Cílem projektu je vytvořit „novou fyzikální teorii“, která by se zabývala zářením/gravitací a jistými otázkami, které zřejmě souvisejí s prostorem a časem. Komise považuje návrh za značně nesrozumitelný a nejasný (to znamená, že návrh je špatně prezentován). Také angličtina je slabá. Pokud jde o věcný obsah, uvedené pojmy jsou již ostatně dobře zpracovány v existujících teoriích (na což shodně upozornili všichni oponenti) a Komise se proto domnívá, že není nezbytné se tímto tématem zabývat a není ani naléhavě třeba tuto oblast dále zkoumat. Je rovněž nejasné, čeho lze dosáhnout spojením tak odlišných (a již dobře prozkoumaných) témat do jednoho projektu. Upozorňujeme Vás, že mezi kritérii pro výběr návrhů výzkumných projektů k podpoře Britskou radou pro výzkum jsou novost a současnost a že se tato kritéria vztahují i na výběr oblasti výzkumu. Komise se domnívá, že výraz „nový“ je v této souvislosti klamný.

3. Návrh projektu se zmiňuje o nějakých nedávných pokusech zaměřených na získání elektronů ozařováním kovových povrchů světlem a také o možnosti pozorovat pohyby, o nichž se tvrdí, že mají původ v atomech. Komise je přesvědčena, že plán výzkumu není koordinovaný, protože zahrnuje příliš mnoho pojmů navzájem nejspíš nesouvisejících a nesourodé spekulativní myšlenky ze zcela odlišných oblastí vědy. Byl vysloven názor, že projekt je nepřesvědčivý právě z tohoto důvodu. Je tu dokonce vnímán pokus vytvořit falešný dojem tím, že návrh je podáván z Patentového úřadu, ačkoli nijak nenaznačuje možnost vzniku patentové přihlášky.

4. Komise vnímá se znepokojením, že jste dosud v oboru dosáhl velmi malého množství výsledků, a přesto chcete pracovat na všech těchto problémech sám v izolaci, místo toho, abyste se připojil k nějakému zavedenému mezioborovému týmu. Pokud by byl podpořen Vámi navrhovaný výzkum, probíhal by mimo existující mezinárodní sítě. Dokonce jste uvedl, že byste to považoval za efektivnější. Komise se jednomyslně shodla na tom, že Váš přístup je pošetilý. Je to rozhodně proti duchu podpory projektů Britskou radou pro výzkum. Důrazně Vás upozorňujeme, abyste si přečetl návod k vyplnění formuláře AF29A, který je k dispozici na adrese <http://www.brc/forms/advice/istructions/section6/par3> – zvláště pokud jde o účinnost výzkumných konsorcií.

5. Bylo konstatováno, že navrhuje realizovat výzkum v Patentovém úřadu, který není centrem excelence v oblastech teoretické fyziky, gravitace ani záření a který dosud od Britské rady pro výzkum nezískal žádnou podporu. Neprošel dokonce ani hodnocením výzkumných institucí a podle záznamů z něj dosud nevzešla jediná grantová přihláška. Přestože má Rada zřetelný zájem o patentování, Váš návrh nijak neuvádí, jak budou po ukončení výzkumu zajištěna a využívána práva k duševnímu vlastnictví. Nejsou zmíněny žádné výstupy, nejsou uvedeny žádné milníky a časový plán výzkumu není vůbec sestaven.

6. Plán zveřejňování výsledků je nedostatečný. Časopis *Zeitschrift für Physik* nemá vysoký impakt faktor a v něm zveřejněné výsledky by zřejmě pochopilo jen velmi malé množství specialistů v oboru.

Musím Vám připomenout, že podle pravidel Britské rady pro výzkum je nepřijatelná jakákoli další korespondence o rozhodnutí Komise, které je konečné. Také Vás upozorňujeme, že další návrh projektu (který musí vyhovět všem výše zmíněným bodům) nemůžete podat dříve než za šest měsíců od doručení tohoto dopisu.

S pozdravem,

Cindy Newton-Featherstone
ředitelka odboru programů BRC

Oznámení

NOVÉ SVAZKY EDICE DĚJINY MATEMATIKY

Edice *Dějiny matematiky* se v posledních měsících rozrostla o dva nové svazky, které budou bezesporu přitažlivé pro českou matematickou obec. Svazky budou součástí materiálů, které získají účastníci *Konference českých matematiků* (Jevíčko, 7.–9. 6.) a *Sjezdu Jednoty českých matematiků a fyziků* (Ústí nad Labem, 25.–27. 6.). Edici *Dějiny matematiky* je možno v Praze zakoupit v prodejně Karolinum v Celetné ulici, 28. svazek v prodejně Nakladatelství ČVUT v Dejvicích.

Vladimír Kořínek (1899–1981)

ZDEŇKA KOHOUTOVÁ, JINDŘICH BEČVÁŘ

Edice *Dějiny matematiky*, svazek č. 27, Ústav soudobých dějin AV ČR, Praha, 2005, 329 stran + 40 obrazových příloh, ISBN 80-7285-050-4

Tato rozsáhlá monografie je věnována životu a dílu akademika Vladimíra Kořínka, jednoho z našich významných algebraiků 20. století.

První kapitola popisuje životní osudy Vladimíra Kořínka. Jeho běh života je prezentován poměrně zevrubně; navíc je dokreslen několika detailně podanými pasážemi.

Druhá kapitola je věnována Kořínkově vědecké práci. Jeho publikace jsou rozděleny do pěti tématických skupin, o nichž je poměrně podrobně referováno. U řady Kořínkových prací je zmíněna návaznost na dřívější práce,

jejich ohlas ve světové literatuře, jsou jmenováni i následníci Vladimíra Kořínka a jejich výsledky, které vznikly zobecněním či rozšířením výsledků Kořínkových.

Kořínkovy statistické práce jsou popsány a posuzovány v kapitole třetí. Byly sepsány v době, kdy V. Kořínek pracoval ve Státním úřadě statistickým, případně krátce poté. V seznamu Kořínkových publikací jsou odděleny od jeho ostatních vědeckých článků, neboť se od nich výrazně odlišují svým zaměřením.

Čtvrtá kapitola pojednává o Kořínkově učebnici Základy algebry, z níž po několik desetiletí studovalo algebru mnoho našich studentů. V první části této kapitoly se čtenář podrobně seznámí s obsahem a strukturou Kořínkovy učebnice, druhá část je věnována některým učebnicím a knížkám, které byly u nás k dispozici ke studiu algebry a výuku algebry ovlivnily.

Pátá kapitola je věnována ostatním publikacím Vladimíra Kořínka; jsou to různé referáty, popularizační články, recenze apod. Tyto články jsou opět rozděleny do skupin podle svého zaměření.

V další kapitole jsou přetištěny a komentovány některé zajímavé dokumenty, které zůstaly dochovány v Archívu AV ČR. Následují vzpomínky pamětníků, které se podařilo shromáždit.

V závěru této monografie jsou zařazeny faktografické přílohy, a to seznam publikací Vladimíra Kořínka, přehled jeho výuky na Univerzitě Karlově a v ústavech Akademie věd, seznam prací, které posuzoval, vědeckých řízení, kterých se účastnil, a přehled jeho studia na univerzitě v letech 1918 až 1923.

Bohatá obrazová příloha obsahuje kopie dokumentů a fotografií z Kořínkovy pozůstalosti.

VLADIMÍR KOŘÍNEK

1899 – 1981

Zdeňka Kohoutová, Jindřich Bečvář

$$\mathfrak{G} = \mathfrak{G}_1 \times \mathfrak{G}_2 \times \dots \times \mathfrak{G}_r$$

$$\mathfrak{G}_{ik} \cong \mathfrak{H}_{ik}$$

$$\mathfrak{G} = \mathfrak{H}_1 \times \mathfrak{H}_2 \times \dots \times \mathfrak{H}_s$$

$$a = a_0 > a_1 > a_2 > \dots > a_r = b$$

$$a_i/a_{i+1} \underset{s}{\sim} b_j/b_{j+1}$$

$$a = b_0 > b_1 > b_2 > \dots > b_s = b$$

$$G = \prod_{\varrho \in P}^{\times} G_{\varrho}$$

$$\Phi(G) = \prod_{\varrho \in P}^{\times} \Phi(G_{\varrho})$$

Emil Weyr a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71

JINDŘICH BEČVÁŘ, MARTINA BEČVÁŘOVÁ, JAN ŠKODA

Edice Dějiny matematiky, svazek č. 28, České vysoké učení technické v Praze, Praha, 2006, 166 stran + 50 obrazových příloh, ISBN 80-01-03438-0

Tato monografie je věnována Emilu Weyrovi (1848–1894), významnému českému geometrovi, na jehož odbornou dráhu měl rozhodující vliv studijní pobyt v Itálii v letech 1870 až 1871 a především setkání s Luigi Cremonou (1830–1903).

V první části jsou podrobně vyličený životní osudy Emila Weyra; v závěru je uveden soupis prací, které o něm byly napsány nebo se o jeho životě a díle podrobněji zmiňují, a informace o archívních materiálech; připojeny jsou i vzpomínky jeho syna, právníka Františka Weyra (1879–1951). Dále je uveden Weyrův seznam publikací doplněný odkazy na referativní časopisy.

Ve druhé části je přetištěn deník, který si Emil Weyr vedl během svého italského pobytu a do něhož později připojil ještě několik zápisů; některá místa jsou komentována v poznámkách. Připojeny jsou čtyři dopisy, které v té době napsal své matce, itinerář jeho cesty a rejstřík osob, o nichž se v deníku zmiňuje. Deníkové zápisky (a rovněž ostatní dochovaná svědectví) nám představují Emila Weyra jako charakterního kulturního člověka, pro něhož je matematika významnou, ale nikoli hlavní nebo jedinou náplní jeho života. Jsou cennou výpovědí o životě na přelomu druhé a třetí třetiny devatenáctého století; o to cennější, že z té doby mnoho obdobných dokumentů nemáme. Budou zajímavé nejen pro matematiky, ale i pro historiky, jazykovědce a pro ty, kteří se rádi něco dozví o 19. století.

Třetí částí této publikace je bohatá obrazová příloha obsahující reprodukce fotografií, rytin, archívních materiálů, různých dokumentů a rukopisů.

EMIL WEYR

a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71

Jindřich Bečvář, Martina Bečvářová, Jan Škoda

